

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik, dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrtletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrtletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inserati (oglas): Trikrat razdeljena peti vrsta 24 v, cela stran 60 K. — Pri večkratnem oglašanju znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v pritličju.

Štev. 3.

V Ljubljani, dne 29. marca 1913.

Leto I.

K omejitvi Albanije.

(Konec.)

Politične, narodne in predvsem gospodarske koristi upotijo Srbsko v obsežne in rodovitne poljane, ki se razprostirajo na jugovzhodu tja dol do Soluna.

Politično so razmere takšne, da je vsaka znatna razširitev proti zapadu, torej vsaka pridobitev morske obale, nemogoča. Srbija si je to vse drugače mislila. S pritiskom in vplivom ruske države naj bi se avstro-ogrski upor popolnoma zatrl in udušil. A Srbija se je morala prepričati, da je to, kar si je domišljevala, nemogoče. Ko bi v tem slučaju tudi ne bilo avstro-ogrskega upora, bi se tej srbski želji vendar še upirala Italija, in sicer potem še v ostrejši in močnejši obliki. Italijanskega upora pa bi Rusija nikakor ne mogla odstraniti, ker ne bi imela ničesar, na kar bi se lahko opi-

rala. Če si tudi mislimo avstro-ogrski upor odstranjen, bi vendar bili razočarani ne le Srbi, ampak tudi morebitni njihovi prijatelji v Bosni in južni Avstriji, in bi delali dolge obreze, če bi hoteli biti deležni jadranske obale. To si naj merodajni činitelji dobro zapisejo za ušesa.

Ravno tako kažejo tudi narodne koristi Srbski pot proti jugovzhodu. Zakaj tu prebiva v prav pretežni večini slovansko prebivalstvo, ki sicer ni izključno srbsko, pa baš tako malo izključno bolgarsko. Sploh pa se meja med obema narodnostima da prav težko določiti. Tu je v obilici nove zemlje, ki jo Srbi lahko obdelujejo in svoji državi v blagor izkoriščajo. Vsekakor pa ne moremo uvideti, zakaj bi se li vse to obsežno in bogato ozemlje pripustilo Bolgarom. Mogoče je, da so v teh pokrajinah Bolgari prehiteli Srbe in že dalje časa obdelovali prebivalstvo. Vse to pa vendar ne sme ovirati, da se zamujeno iznova začne, zlasti pa že raditega, ker baš ne bo po našem mnenju

Podlistek.

Pripovedke o grškem kralju Juriju.

Potovaje po Grški, je prišel kralj Juri enkrat v neko peloponeško vas, koje prebivalci so zaplesali njemu v čast narodne plesu. Župan, ki je bil skupini plesočih na čelu, je s prijaznim pokretom roke odkazal kralju njegovo mesto in Juri je plesal s svojimi kmetiči, kar je veselje in radost še povečalo. Kar opazi vladar med pestro oblečenimi mladimi dekleti deklino, ki je bila v črni obleki. Približa se ji in jo vpraša, zakaj le ona ne nosi prazne obleke. „Zalujem“, odgovori plaho dekle. „In zakaj pa potem plešeš?“ ji odvrne kralj. „Moj oče so v zadnji vojski padli“, se glasi odgovor. „Mi pa ne objokujemo onih, ki umro na poprišču časti za domovino.“

Nekega večera se je kralj izprehajal ob Pireju, kadeč smotko. Mlad častnik, ki ga ni poznal, prošil ga je za ogenj. Vladar odstrani pepel, zapuši še enkrat in mu nato pomoli smotko. Ko se nažge, se razsvetli in častnik spozna z grozo, koga ima pred seboj. Hitro se umakne in se hoče odstraniti jecljaje: „Oprostite, oprostite!“ „Le poslužite se!“ mu zakliče kralj, ki se je delal, kakor da bi ne hotel potrpeti in ne

opazil, da je častnik ves zmeden. „Nažgite si hitro, meni se mudi!“

Skoraj vsako leto je pohitel kralj Juri v svojo dansko domovino. Ob času, ko je njegov oče, danski kralj Kristijan, še živel, doživel je z njim sledečo pripogodbo: Oba kralja sta se v gozdu pri Gribskovu na izprehodu predaleč od doma odstranila in sta zato prosila nekega kmetiča, ki je pridrdral z vozičkom, obloženim z dvema vrečama korenja, da naj jih pusti na voz.

Kmetič jima to dovoli in usedeta se na vreče. „No, kam pa se peljete?“ ga vpraša grški kralj. „Do gradu Freudensberg, milostljivi gospod. Prodati hočem tam svoje korenje, ki je najboljšo v vsej okolici.“ „Ali tudi veste, kdo sva?“ nadaljuje kralj. „Ah ne! Kako naj to vem? Saj vaju še nikoli nisem videl.“ „No, potem vam pa to jaz povem: Sedaj peljete danskega in grškega kralja.“ Kmet počasi zasuče glavo, si dolgo ogleduje oba gospoda in se končno glasno zasmije rekoč: „Dobro, potem nisem jaz nihče drugi, nego kralj Friderik VII.“ Ta kralj, Kristijanov prednik, pa je že pred mnogimi leti umrl. Gospoda se z njim smejeta in počasi se pripeljejo vsi trije do gradu. Tu stopi straža pod puške in izkaže obema kraljevske časti. Kmetič onemi. „Pomirite se!“ tako ga potolaži kralj Juri, to čast so vojaki izkazali Frideriku VII., za vaše korenje pa vam dam 100 K za vsako vrečo.“

tako težavno, napraviti iz Iwanowa Ivaniča in iz Sawowa Saviča.

Znano je, da razsodni srbski krogito okoliščino resno pretresujejo. A pri vsem tem igra jako važno ulogo nekaka bojzljivost pred Bolgari. Saj jih je Batenberžan že enkrat spodil domov s krvavimi glavami in Srbi bi radi ostali zvesti zavezniki do konca sveta (!) in si ob trdih albanskih kosteh zgrizli zobe. Zares Srbi bi s svojega težavnega stališča zaveznikom prav resno lahko predbacivali, da ima dobiti Srbska nekaj čisto neprebavljivega — saj prebivajo v teh pokrajinah nepremagljivi njeni sovražniki — dočim naj pridobita Bolgarska in Grška od svojih lastnih rojakov obljudeno ozemlje. Jasno je, da se zamore na Balkanu napraviti red in mir le po narodnostnem principu, ne pa z novimi zatiravanji in nepravilnostmi. Srbska, Črna gora in Bolgarska naj dobe le pretežno slovansko, Grška pa le grško ozemlje in podlaga novi ureditvi balkanskih razmer je dana. Meje so s tem bodoči Albani določene. Kucovlahi in Turki se pa zavarujejo po pogodbah. Srbska in Bolgarska si razdelita med obema ležeče slovansko ozemlje in tako pride tudi Srbska do svojega pravega deleža za svoje zmage. Bolgarska tega ne more zabraniti, najmanj pa s stališča slovanske vzajemnosti. Zakaj zahtevati vse slovansko ozemlje zase, Srbski pa odkazati albansko, to se nam zdi zelo altruistično.

Skoraj še glasnejši govor pa govore gospodarske koristi. Srbska želja po pristanišču je le tedaj zmiselna, če si Srbska želi pristanišče ob Egejskem morju. Politične in narodne pomisleke, ki govorijo proti razširjenju do Jadranskega morja, smo že omenili in tudi londonska konferenca je o tem že izpregovorila. Železnica do Jadranskega morja je zelo negotove vrednosti. Železnica bo tekla po ozemlju tuje albanske države. Naj se da sedaj Srbom kakršnekoli ugodnosti, trajne te ugodnosti ne bodo, ojačujoča se mlada albanska država jih bo nadležno občutila in se jih prej ali slej na kak način iznebila.

Oglejmo si pa vso zadevo z zgolj gospodarskega stališča: Kaj se naj po tej železnici prevaža? Le ono blago, ki se naj izvaža iz Srbije v Italijo, na Francosko in Angleško. Množina takega blaga je pa neskončno majhna. Ogrskega, bolgarskega in romunskega prometa ne more biti na tej progi. Da celo v Srbijo uvažajoč pomorski promet se bo razvil pretežno čez Solun ali pa bo prišlo blago iz Rusije po Donavi. Proga Belgrad-Drač nima ne zaledja, ne sosednih dežel. Za južno Ogrsko, Slavonijo pa pride le Reka v poštev.

Česar pomanjkuje jadranski železnici, ima v najobilnejši meri železniška zveza s Solunom: ugodno lego, izvrstno pristanišče, stare trgovinske zveze na vse strani sveta, bogato zaledje in razvojite sosedne dežele z dobro stiko. Srbska bi ne izvažala le one lastne pridelke po morju, ampak bi sama postala tudi dežela, skoz katero bi šel avstro-ogrski promet. S tem bi imela srbska državna blagajna brez kakih lastnih stroškov znatne dohodke. Ne čez albansko gorovje je iskati Srbiji morske poti, ampak skoz rodovitne pašnike Macedonije proti Egejskemu morju.

Baš ti pašniki bi bili za Srbsko izvor bogastva, akoravno bi Soluna ne dobila. O usodi Soluna sedaj nočemo govoriti in le omenimo, da ima Srbija morda več šans, kakor si sama misli. Če ji pa Solun tudi ne pripade, je le prodiranje Srbov do Soluna velike važnosti. Solun bo in mora vedno težiti na Srbsko in Avstro-Ogrsko, če le pride Srbija dovolj v njegovo bližino. Srbska bi se morala v tem slučaju razširiti do mej polotoka Kalkidike.

Srbija ima priložnost, da si pridobi prav lep del vzhodne Macedonije in Tracije, ozemlja, ki se ji nikoli več ne bo iztrgalo iz rok. Tukaj je središče na Balkanu. Po tem ozemlju bi morala zagrabiti Srbija, ko bi bila pametna. Namesto tega si pa želi skalnatega albanskega ozemlja z nezadovoljnim prebivalstvom. Zares, to nam nikakor ni umljivo!

V tem slučaju pa bi Srbija doigrala ulogo ruske predstraže proti nam, to je gotovo. Srbska bi nam potem bila mirna sosedna država. In tu se nam vsiljuje samo vprašanje: Ali uloga ruske predstraže v resnici koristi Srbiji? Mi tega ne moremo misliti. Ta uloga bi bila le umljiva, če bi Srbija gotovo vedla, da Rusija v kratkem času udari po nas in da bo ta udarec za nas uničujoč. To je pa dozdej le nemogoče. Ruski voditelji po japonski vojski in po prekuciji na Kitajskem prav dobro vedo, v kakšnem slabem položaju se nahaja Ruska, v položaju, ki ji ne dopušča, da bi se z nami na življenje in smrt bojevala.

Dvakrat je Avstro-Ogrska pokazala, da hoče imeti prijateljske razmere s Srbijo, dvakrat se je odrekla uničiti rusko predstražo, to je za časa japonske vojne in izbruha kitajske revolucije. Tudi še tako predrzno domišljav Srb mora priznati, da bi mitakrats Srbij prav lahko brez vsakih ovir popolnoma obračunali, kar se pa ni zgodilo. Srbi pa naj zdaj le razmotrivajo, ako bi ne bilo bolje, ulogo sovražnika za vsako ceno izmenjati ob pravem času z ulogo dobrega in prijaznega sosedu, zakaj skrajnji čas je že —.

Nove cestne zgradbe.

V tekočem letu 1913. se bodo po deželnem stavbnem uradu zgradile, oziroma preložile v posameznih okrajih sledeče ceste in zgradili sledeči mostovi, v kolikor bo to mogoče po deželnih sredstvih, ki so v to svrhu na razpolago. Nekatere ceste so se jele že v preteklem letu graditi in se bodo v letošnjem letu dokončale.

V okraju Postojna: Okrajna cesta Knežak-Zagorje-Parje s proračunjenimi stroški 73.000 K. Občinski most čez potok Slavinšek pri Slavini s stroški v znesku 4000 K.

V okraju Kočevje: Okrajna cesta Morobitz-Rieg (90.000 K) in okrajni most čez Čabranko pri Čabru (15.000 K).

V okraju Kranj: Okrajna cesta Suhi dol-Trata (170.000 K), deželna cesta Škofja Loka-kolodvor (200.000 K) in okrajni most čez Kokrico pri Kranju (18.500 K).

V okraju Litija: Preložila se bo okrajna cesta pri Zagorju (21.500 K) in zgradil okrajni most čez Midijo pri Zagorju (40.000 K).

V okraju Logatec: Okrajna cesta Žiri-Rovte, drugi del, ki se je deloma že zgradila tekom leta 1912.

(131.300 K), in okrajna cesta Spodnja Idrija-Kanomlja (380.000 K).

V okraju Radovljica: Okrajni most pri Sv. Janžu (35.000 K) in okrajna cesta Studor-Srednja vas (32.000 K).

V okraju Novo mesto: Okrajni cesti Dobrnič-Pljuska (82.500 K), Vrbovec-Kal (21.900 K). Preložila se bo deželna cesta v Soteski in Strmolah in zgradil deželni most čez Krko pri Straži (deloma že leta 1912.) s proračunjenimi stroški 120.000 K.

V okraju Kamnik: Okrajni most čez Bistrico pri Stranjah (45.000 K).

V okraju Črnomelj: Deželna cesta Črnomelj-Vinica (226.500 K).

K posameznim zgradbam bo dežela prispevala večinoma 33 odstotkov, le pri nekaterih zgradbah 50 odstotkov zgradbenih stroškov.

Deželni odbor kranjski je v predzadnji seji oddal dela za napravo, oziroma preložitev cest Suhi dol- Trata pri Škofji Loki, Trojana-Zagorje ob Savi in Črnomelj-Vinica. Prvo delo je dobil Rudolf Fišer v Ljubljani, drugo Vinko Jeličič in tretje podjetnik Jos. Lončarič.

O svotah, ki se preodkazujejo po malem finančnem načrtu posameznim deželam.

Po dr. Steinwenderjevem načrtu o novi ureditvi preodkazil posameznim deželam iz novih davkov bi dobila država najmanj 15, previdoma pa 27 do 33 milijonov kron. Deželam se odkaže, kakor je iz sledeče razpredelnice razvidno, 54 do 60 milijonov kron. Imamo dva proračuna, in sicer enega za slučaj, da bi znašal znesek, ki se naj odkaže deželam iz dohodkov žganjarine, 54 milijonov kron, drugega pa za slučaj, da bi znašal preodkazilni znesek 60 milijonov kron. Po teh preračunih bi dobile posamezne dežele:

	Delež dežela	
	54 milijonov	60 milijonov
Nižje Avstrijsko	6,022.252	6,700.000
Gornje Avstrijsko	705.386	763.070
Solnograško	327.751	363.565
Štajersko	2,455.027	2,660.995
Koroško	1,436.826	1,597.410
K r a n j s k o	1,919.604	2,020.710
Trst	289.228	318.850
Goriška in Gradiška	235.198	255.610
Tirolsko	1,344.711	1,488.405
Predarlško	142.695	155.715
Češko	10,730.349	11,915.895
Moravsko	7,933.619	8,928.425
Šlezija	2,624.923	2,959.555
Galicija	15,408.567	15,995.115
Bukovina	1,679.839	1,878.325
Dalmacija	359.770	492.920

Skupno dobe vse dežele 54,000.000, oziroma 60,000.000 kron.

Kranjska dežela bo tedaj dobila 1,919.604 krone, oziroma 2,020.710 kron, kar bo gotovo zelo blagodejno vplivalo na razvoj deželnih financ. Mnogo truda in dela je v to svrhu žrtvoval finančni odsek državnega zbora, premagati je bilo veliko težko in ovir.

Najpomembnejše za dežele je zvišanje davka na žganje, ker se ta povšek odstopi celotno deželam in razdeli po gotovem ključu, o katerem so se zedinile večinske stranke po skoraj štirimesečnih pogajanjih,

ki so bila zelo težavna, ker je seveda vsaka dežela zahtevala zase ugodnosti. Kranjsko deželo je zastopal v finančnem odseku deželni glavar dr. Šusteršič, ki se je ne u m o r n o — to priznamo odkritosrčno — z vsemi silami zastavljal za to, da doseže za kranjsko deželo to, kar se je sploh dalo doseči.

Politični tedenski pregled.

Državni zbor.

Državni zbor se šele 23. aprila zopet sestane zaradi tega, da bo imel gališki deželni zbor dovolj časa za rešitev najnujnejših del, zlasti deželnozborske volilne preosnove, glede katere vladajo med Poljaki in Rusini huda nasprotstva.

Goriški deželni zbor.

Nove volitve za goriški deželni zbor bodo po poročilih, ki prihajajo z Dunaja, razpisane že prve dni meseca junija.

Izpremembra na poslaniškem mestu v Petrogradu.

V političnih krogih se je raznesla govorica, da bo avstro-ogriški poslanik grof Thurn v Petrogradu v najbližjem času nastopil daljši dopust, po katerega preteku se ne bo več vrnil na svoje mesto. Grof Thurn se baje pri pogajanjih o razorožbi ni držal predpisov avstro-ogrske vlade. Za njegovega naslednika imenujejo princa Hohenlohe, ki je pred kratkim izročil ruskemu carju lastnoročno pismo našega cesarja.

Uporaba vzvišanih preodkazil na Štajerskem.

Štajerski deželni odbor je sklenil, misliti na razdelitev draginskih doklad deželnim uradnikom in učiteljem na javnih ljudskih in meščanskih šolah, kakor hitro bo mali finančni načrt sprejet in se bo izboljšalo finančno stanje dežele. Deželni odbor bo pa to storil iz lastnega polnomočja, ako bi deželni zbor ne storil tozadevnih sklepov. Deželnemu knjigovodstvu se je naročilo izvršiti pripravljala dela za časovno napredovanje pri deželnih uradnikih, in sicer na podlagi določb nove službene pragmatike pri državnih uradnikih in tozadevni načrt predložiti deželnemu odboru.

Kakor je iz tega razvidno, sploh bržkone več ni misliti na zasedanje sedanjega deželnega zbora štajerskega.

Češko-nemška pravna pogajanja.

Namestnik knez Thun je imel dne 14. marca daljšo konferenco z ministrskim predsednikom grofom Stürghkom glede spornih vprašanj češko-nemške sprave. Politični krogi trde, da ni upati, da bi se pogajanja v bližnjem času zopet pričela. Nemški poslanci bodo predložili vprašalne pole vladi s prošnjo, da se jim naznani naziranje kabineta glede posameznih točk jezikovnega vprašanja. Sele ko bo odgovorila vlada, se bo videlo, če se lahko prično nova pogajanja, ki naj bi imela uspešne rezultate.

Podrobnosti o umoru grškega kralja.

Ze zadnjič smo na kratko poročali, da je bil grški kralj Juri v Solunu zavratno umorjen. Danes hočemo objaviti nekaj podrobnosti o umoru:

Kralj Juri je padel, ustreljen od zahrbtnega morilca Sinasa. Morilec se je bil skril na oglu ceste Hagia Triats, par korakov od policijskega komisarijata tega okraja. Ko se je vračal kralj s sprehoda v svojo palačo, je ustrelil morilec na razdaljo dveh korakov na kralja. Ko je padel prvi strel, je hotel kraljev adjutant ustreliti s svojim revolverjem morilca. Adjutantov revolver pa se ni sprožil. Med tem sta se vrgla dva kretska orožnika na morilca in ga prišla. Adjutant se je nato obrnil proti kralju. Mislil je, da kralj ni bil zadet. Kralj pa se je bil med tem že zgrudil pred prodajalno nekega trgovca. Trгоvec se je trudil vzdigniti kralja, ki ni govoril nobene besede. Tudi ni bilo videti na hodniku nobenega sledu krvi. Vojaki so nato prenesli kralja v bolnico.

Glasom drugega poročila je polkovnik Frankudis, ko je slišal strel, skočil k atentatorju in ga prijel za roko, da ni mogel še drugič ustreliti. Začela se je ljuta borba. Končno se je Frankudisu posrečilo vreči atentatorja na tla, kjer ga je začel daviti in bi ga bil zadavil, da nista prišla med tem ona dva kretska orožnika.

Kralj se je bil med tem zgrudil na tla. Položili so ga v voz ter ga odpeljali v bolnico. Kralj je težko dihal. Krogla, ki je bila izstreljena komaj na dva koraka razdalje, je bila našla pot skozi hrbet pod lopatico v prsi. Nastopila je močna krvavitev, tako, da je bil z demanti okrašen križ, ki ga je nosil kralj vedno na verižici krog vratu, ves krvav.

Krogla je bila izstreljena iz starega črnogorskega samokresa in je prebila srce, ter prišla na prsni zopet ven.

Morilec Sinas je rojen v Seresu ter je bil tam šolski sluga. Po okupaciji Soluna je dobil tam podobno službo, kmalu pa so ga zaradi pijanosti spodili. Napisal je nato na kralja prošnjo za podporo, prošnja pa je bila zavrnjena. Zdi se, da je Sinas izvršil umor v pijanosti.

Pri zaslišanju je bil miren in hladnokrven ter ni kazal nobenega znaka kesa. Pri njem so našli številna izsiljevalna pisma na razne osebe v Atenah in v drugih mestih. Tudi več oseb, ki so z njim občevali, so aretirali. Sinas pravi, da se je hotel maščevati nad kraljem, ker ni odgovoril na neko njegovo pritožbo in ker ga je dal njegov adjutant vreči iz palače. Na vprašanje, komu je bila namenjena druga krogla v revolverju, je odgovoril, da je hotel izvršiti samomor, da pa do tega ni prišel.

Balkanska vojna.

Mirovno posredovanje velesil.

Iz uradnih črnogorskih virov se poroča: 22. marca ob 11. uri dopoldne so poslaniki velesil podali črnogorskemu zunanjemu ministru sledečo izjavo:

Velesile z zadovoljstvom vzamejo na znanje, da so balkanski zavezniki sprejeli posredovanje velesil, ki so se zedinile, da predlagajo sledeče temeljne pogoje:

1. Mejo evropske Turčije tvori črta Enos-Ergene-Midia. Vse ozemlje, ki leži zahodno od te črte, se odstopi zaveznikom, izvzemši Albanijo, ki ji velesile določijo državnopravno razmerje in mejo.

2. Velesile odločijo vprašanje Egejskih otokov.

3. Turčija izjavi, da se glede na Kreto odpove svojih pravic.

4. Velesile se ne zavzemajo za vojno odškodnino, pripustiti pa hočejo zaveznike v komisijo za ureditev njih deleža glede na otomanski državni dolg in glede na finančna bremena ozemelj, ki jih jim priznajo. Turčija bo v tej komisiji tudi zastopana.

Velesile hočejo, da se po odobrenju preliminarjev tudi sovražnosti končajo. Če zavezniki odklonijo naziranje velesil, izjavljajo velesile, da jih pri ureditvi finančnih in drugih vprašanj ne bodo podpirale.

Črnogorski zunanji minister je to izjavo vzel na znanje in izjavil, da se bo z zavezniki posvetoval in na to odgovoril.

Note, ki isto vsebino obsegajo, so se izročile tudi v Sofiji, Atenah in Belgradu.

Razrešitev albanskega vprašanja.

Kakor poroča Reuterjev biro, so se vlasti o severni in severovzhodni meji Albanije od Djakovice do Ohridskega jezera zedinile. Med onimi kraji, katerih bodoča pripadnost se je določila, se nahajata tudi Skader in Djakovica. Dve najvažnejši točki se bosta uravnali. Ker se bo zaveznikom na vsako dvombo izključujoč način sporočilo, da je Evropa to vprašanje uredila, ne bo več treba nadaljnjih vojnih operacij, katerih izid itak nikakor ne more izpremeniti razsodbe velesil. Poslaniki se bodo nato pečali z določitvijo južnih albanskih mej, glede katerih sta Avstro-Ogrska in Italija različnega naziranja. Vsled tega pa se ni bati nikakih težkoč, akoravno lahko tozadevna pogajanja dolgo trajajo.

Po poročilih iz Belgrada sta baje francoski in ruski poslanik Pasiću izjavila, da so se velevlasti končnoveljavno izjavile za pripojitev Skadra k Albaniji; nato se je po naročilu srbske vlade obstreljevanje Skadra ustavilo.

Napetost med zavezniki.

Znano je, da je balkanske države združilo v skupno zvezo edino le sovrašstvo do Turkov. Ko bo izginil ta sovražnik in bo treba osvojeno zemljo med seboj porazdeliti, bati se je sovražnosti med zavezniki samimi. Napetosti se že kažejo med Srbi in Bolgari na eni in med Bolgari in Grki na drugi strani. Med tem ko trajajo te razprtije med Srbi in Bolgari in med Grki in Bolgari, ki se vedno postružejo, je opazati od dne do dne bolj rastočo pristranost in prijateljstvo med Srbi in Grki. Grški in srbski častniki in vojaki se bratijo na cestah in v krčmah, dočim Bolgare trajno prezirajo. Splošno se sodi, da bo prišlo med Srbi in Bolgari do resnih spopadov radi meje, ker si Srbi več laste, kakor je bilo dogovorjeno. Staro sovrašstvo med Bolgari in Grki pa se je pokazalo posebno zadnjič, ko so se spopadle bolgarske in grške čete v bližini Soluna. Prijateljske razmere niso tako pristrane in iskrene, kakor jih namenoma slika gotovo časopisje.

Odrin padel.

Dne 26. t. m. ob 11. uri dopoldne je prišlo iz Sofije poročilo, da je Odrin padel. Generalni naskok na Odrin se je začel v ponedeljek opoldne. Vse bol-

garske in srbske baterije so otvorile ogenj na forte. V torek ob 10. uri zvečer so se Bolgari v vzhodnem sektorju približali fortom za 300 korakov in vjeli okoli 1000 Turkov. Zaplenili so istočasno 6 mitraljez, 21 topov in 7 brzostrelnih topov ter veliko municije. Ponoči so Bolgari začeli napad na južni in zapadni sektor. Boj je bil ljut, izgube Bolgarov in Srbov spričo junaškega odpora posadke velike. V sredo zjutraj so Bolgari končno po skrajno drznem naskoku zavzeli vse forte vzhodnega sektorja in se vseh baterij polastili. Medtem so Turki zažgali v mestu vse zaloge živil, arzenal, artilerijski depot, več malih vojašnic, bolnišnico in vojašnico na severu mesta. Plamen divja na mnogih delih mesta. Prebivalstvo je zbežalo iz gorečega mesta. Bolgari so zajeli v odrinskih fortih 13.000 Turkov. Turške topove so Bolgari, potem ko so jih osvojili, obrnili proti mestu. Vsi odrinski forti se nahajajo v bolgarskih rokah. Radost nad padcem Odrina je nepopisna. Iz vseh hiš plapolajo zastave. Vsi zvonovi cerkva zvone. Ljudje jočejo od veselja in se objemajo in poljubujejo.

V Odrin so odkorakali Šipka-polak, Jambo-polak, Rodopski-polak in nazadnje kavalerija. Branitelj odrinske trdnjave, Šukri paša, se je dne 26. t. m. ob 2. uri popoldne udal generalu Ivanovu.

Obstreljevanje Skadra ustavljeno.

Vladni krogi zatrjujejo, da so dobili poslaniki velesil na Cetinju in v Belgradu pooblastila, da posredujejo pri črnogorski, oziroma srbski vladi, da preneha bombardiranje Skadra in da obe vladi odpokliče vse svoje posadke iz Albanije, ker je albansko vprašanje med velesilami že definitivno rešeno. Demarša poslanikov se še ni izvršila, ker ruska poslanika še nimata instrukcije.

Obstreljevanje Skadra je od 25. t. m. ustavljeno.

Ruski poslanik je podal na konferenci veleposlanikov v Londonu oficijozno izjavo, da dovoli Rusija, da pripade Skader Albaniji. Djakovica pa pripade Srbiji, kojo hoče po nekaterih poročilih Srbska odstopiti Črnogorcem.

Avstrijska diplomacija je le dosegla, da bo Skader albanski, akoravno so vsi slovanski in ruski krogi kričali, da Skader mora postati črnogorski. Avstrijska diplomacija torej ni doživela, kakor so gotovi listi vedno naglašali in naglašajo še vedno, nobenega poraza, ampak je dosegla dokaj sijajen uspeh. Seveda vsega, kar je zahtevala, ni dosegla, zato pa še ni bila poražena, sicer bi se tudi lahko govorilo o poraženi ruski diplomaciji, ker se je baš tudi ta morala ukloniti zahtevam, ki jih je stavila Avstro-Ogrska.

Posebna zveza med Srbi in Grki.

Vedno se množe govorice, po katerih so Srbi in Grki sklenili posebno zvezo. Srbska, Grška in Črna gora so baje osnovale zvezo v ohrano in obrano v svrhu porazdelitve Albanije, četudi se temu protivijo velevlasti.

Tedenske novice.

Cesarjevo zdravstveno stanje.

Po daljšem odmoru se je naš cesar zopet dalje časa izprehajal po svojem vrtu na gradu v Schön-

brunnu. Ako ostane vreme trajno ugodno, se bo cesar v najbližjem času peljal na izprehod. Zdravstveno stanje je po zatrdilu mnogih, ki so v zadnjem času videli cesarja, izborna.

Spomladanske orožne vaje

se vrše v tretjem (graškem) voju v sledečih dobah:

Pri pehotnih in lovskih četah: za rezervnike od 4. do 26. aprila, za nadomestne rezervnike od 28. aprila do 4. majnika in od 19. do 31. majnika. Za rezervnike in nadomestne rezerviste pešpolka št. 87 tudi še od 24. majnika do 5. junija. Za pionirje pri pehotnih in lovskih oddelkih od 19. do 31. majnika in od 2. do 4. junija; za pionirje pri konjiških oddelkih od 26. majnika do 22. junija.

Pri poljskih topničarskih polkih: za rezervnike in nadomestne rezerviste od 14. do 26. aprila in od 2. do 14. junija.

Pri gorskih topničarskih polkih: pri gorskem topničarskem polku št. 3: za rezervnike in nadomestne rezervnike od 7. do 19. aprila.

Pri trdnjavskih topničarskih polkih:

Pri trdnjavskem topničarskem polku št. 4 v Pulju: za rezervnike od 14. do 26. aprila in od 2. do 14. junija in od 31. majnika do 12. junija (ta zadnja doba je določena za trdnjavski zrakoplovni oddelek); za nadomestne rezervnike pa od 14. aprila do 3. majnika, od 2. do 21. junija in od 31. majnika do 19. junija (zadnja doba za zrakoplovni oddelek).

Pri trdnjavskem topničarskem polku št. 3: za rezervnike od 2. do 14. in od 16. do 28. junija (tudi za zrakoplovni oddelek); za nadomestne rezervnike pa od 19. majnika do 7. junija.

Pri vozaškem krdelu: pri tretji vozarstveni diviziji za rezervne podčastnike od 2. do 29. junija, za rezervnike, poddesetnike in vozarstvene vojake od 9. do 29. majnika in od 9. do 29. junija.

Za izboljševanje pašnikov

je dovolil deželni odbor na račun državne podpore v letu 1912. v kočevskem okraju: zadrugi v So-dražici 13.500 K, v krškem okraju: zadrugi v Št. Janžu 8600 K, v ljubljanskem okoliškem okraju: zadrugi v Horjulu 13.000 K in v radovljiškem okraju: zadrugi v Gorjah 6200 K. Vse te zadruge so prejele v letu 1912. izdatne pred-uje od deželnega odbora. Letos se bo delo na zgoraj omenjenih pašnikih nadaljevalo, na novo pa se bo začelo z izboljševanjem pašnikov na Homcu, v Selcah, v Lukovici in bržkone tudi v Seno-žečah, v Čadežu pri Brežicah in v Premski dolini. V pošte pride morda tudi nekaj privatnih posestnikov na Dolenjskem, ki imajo majhne pašnike po 3 do 4 orale. Za melioracijo planinskih pašnikov Jezerska-Kovec-Vogelj-Velo polje je bilo leta 1912. iz deželnih sredstev izplačanih 4200 K.

(Vodovod za Kranj in okolico) se bo podaljšal še letos do Čirčič in od tam skozi Hrastje do Prebačevega. Potom javne ponudbene obravnave se bo v kratkem oddalo izkopavanje jarkov za polaganje cevi, druga dela bo pa dežela skoro gotovo prevzela v lastni upravi.

(Imenovanje.) Gosp. finančni komisar dr. Cvetko Gregorič je bil imenovan ministerialnim koncipistom v finančnem ministrstvu.

(Iz ljudskošolske službe.) Namesto obolelega učitelja Fr. Trošta je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli v Hrušici v ljubljanski okolici Marija Ruparjeva. Namesto obolele učiteljice Justine Schwingerjeve je imenovana za suplentinjo v Dolenji vasi Marija Rusova. Za suplentinjo na prvi mestni slovenski deški ljudski šoli v Ljubljani je imenovana Marija Pretnerjeva.

(Za pokončavanje kač) je sklenil deželni odbor nagrado, in sicer za leto 1913. 50 vinarjev za vsako pokončano strupeno kačo.

(Mlekarski tečaj) priredi deželni odbor od srede aprila do srede septembra t. l. na Vrhniki. Na ta tečaj se sprejme 10 moških in 10 ženskih. Za prve se pouk prične takoj, za druge pa dne 15. junija. Stanovanje bo za vse brezplačno, in sicer za moške na mlekarški, za ženske na gospodinjški šoli. Hrano plača vsak sam. Izvenkranjski moški plačajo tudi 50 K, ženske pa 40 K šolnine. Za kranjske moške udeležence je ustanovljenih šest štipendij po 150 K in šest za ženske po 100 K. Prošnje za sprejem in štipendije je vložiti na deželni odbor kranjski do 5. aprila t. l. Priložiti je zadnje šolsko in zdravniško izpričevalo.

(Nov stavbni red za Kranjsko) pripravlja deželni odbor po modernih načelih, kajti dosednji stari stavbni red ne odgovarja več novemu načinu zidanja.

(Letošnji veliki manevri) se bodo vršili na Češkem. Vodil jih bo prestolonaslednik Franc Ferdinand. Udeležili se jih bodo sledeči kori: 8., 9., 1., 2. in 14.

(V Horjulu) se je zaključil živinorejski tečaj, katerega je priredil deželni odbor v času od 26. januarja do 10. marca t. l. na prošnjo tamošnje živinorejske zadruge. Udeleževalo se ga je 18 mladeničev. Poučevalo se je praktično živinorejo v sedmero hlevih, teoretično pa v društveni dvorani in poleg živinoreje tudi zadrugištvo, travništvo, prvo pomoč pri živini in uredbo zemljiške knjige. Predavatelji so imeli poleg pouka na tečaju tudi večerna in nedeljska predavanja, katerih se je ljudstvo z velikim zanimanjem udeleževalo. Tečaj se je zaključil z javno izkušnjo tečajnikov.

(Neresnica.) Prejeli smo sledeči dopis: Brali smo v novomeških „Dolenjskih Novicah“ med domačini novicami tudi to-le: „Za novo občino Sotesko sta deželni odbor in deželna vlada že storila svoje korake in trdno se nadejamo, da bo njihovim sklepom pritrdilo slavno ministrstvo. Pač čudno bi bilo, da ne bi bila v tako velikem kraju, kakor je Soteska, kjer sta šola in fara, tudi še občina, ampak v oddaljeni vasi, kjer je komaj kakih deset hiš.“

Poročevalec je imel v mislih oddaljeno vas z desetimi hišami „Polja“, katera šteje v resnici 34 hiš. Ker jih pa pride 8 k novo ustanovljeni vasi Gaberje, ostane vseeno še 26 hiš, ki so večinoma last samih posestnikov. Gorenje polje je katastralna občina in je bila potem do leta 1866. samostojna občina.

Dotičnemu piscu je gotovo znano, da se je občinski odbor v Toplicah v svoji seji z večino glasov izrekel proti premembi in da bi občani-domačini nikdar ne prosili za premembo imena.

Niti na um nam ne pride, da bi o zadevi kaj dalje govorili.

Pribili smo s tem le pregrešno zmoto, ki se je menda namenoma urinila v predale „Dolenjskih Novic“.

Veritas.

(Državna policija v Ljubljani.) Z Dunaja je došlo poročilo, da je imenovan za ravnatelja državne policije v Ljubljani grof Künigl. Država bo prevzela izmed uradništva mestne policije samo policijskega asistenta Toplikarja in pa 52 mož mestne straže. Državna policija prične poslovati 1. aprila.

(Tudi po Vipavskem bodo vozili avtomobili.) Trgovinsko ministrstvo je izdalo tozadevnemu konsorciju, kateremu stoji na čelu veleposestnik gospod Leopold Bolko v Gorici, dovoljenje, da uvede najdalje tekom petih mesecev avtomobilsko vožnjo iz Gorice do Postojne za osebni in blagovni promet. C. kr. pošto ravnateljstvo v Trstu je oddalo tudi prevažanje poštinih pošiljatev temu konsorciju. Za avtomobilsko vožnjo so se potegnili zlasti politični in posebno pa vojaški krogi. — Avtomobila bosta dva. Eden bo vozil gor, drugi dol, dnevno dvakrat, kar bo vsekako dobrodošlo vipavskemu ljudstvu. Priprave za to se že delajo.

(25 letnica znamenitega ustanovitelja. Rajfajznovih posojilnic.) Dne 11. t. m. je preteklo 25 let, odkar je umrl v Nemčiji Friderik Viljem Raiffeisen, oče naših ljudskih posojilnic in gospodarskih kmečkih zadrug. V Avstriji je bilo leta 1912. nič manj kakor 7991 denarnih zadrug njegovega sistema. Raiffeisen je bil protestant, a veren mož, poln krščanskega duha. Danes se spominja tega moža gotovo vse kmečko ljudstvo z največjo hvaležnostjo.

(Umrli) je 24. t. m. v Zalini pri svojem sinu župniku č. gosp. Lud. Schifferju gospod Ivan Schiffer, 83 let star. Bil je eden zadnjih Radeckijevih veteranov. Mož je bil kremenit značaj.

(Izredno bogat lov na sardele) so imeli v noči od 14. na 15. t. m. ribiči s Krka. V tej in naslednji noči so vjeli nad 30.000 kg sardel. Tako bogatega lova skoro ne pomnijo. Pod luči na čolnih se je nabralo toliko rib, da so jih lovili z rokami, palicami, košarami. Nekateri so šli v čolnih gledat to ribje čudo in odšli polnih rok — nalovili so rib, kolikor so hoteli. Ribe so deloma poslali v Reko, druge pa so prodajali po otoku po šest vinarjev kilogram.

(Velik semenj za živino) bo v petek dne 4. aprila t. l. na novo pripravljenem sejmišču v Loškem potoku na Dolenjskem.

(Požar.) Dne 13. marca dopoldne je izbruhnil požar v Selcih pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah na Štajerskem in vpepelil posestniku Baumanu hlev, posestnici Žvajkarjevi pa hišo s hlevom. Pri reševanju so se močno ponesrečile tri osebe. Dve so takoj odpeljali v bolnišnico. Gospodinja Žvajkar je bila zelo poškodovana in je malo upanja, da bi okrevala.

(Smrtna nezgoda.) 53letni hlapec Jožef Kupica v Novem mestu je 10. marca z dvovprežnim vozom peljal vodovodne cevi za železnico v Semič. Njegov voz je zvečer blizu Gabra srečal voznik Matija Pečaver; konji so besno dirjali. Kmalu nato opazi Pečaver na tleh ležečega Kupico, ki je bil nezavesten in je krvavel iz nosa in ušes. Poklicani železniški zdravnik dr. Offner je konstatiral nastopivšo smrt. Ponesrečenec je najbrže v spanju padel z voza in se ubil.

(Papež Pij X. in rajni grški kralj Juri.) Ko je Sveti Oče izvedel, da je grški kralj Juri padel v Solunu pod morilčevo roko, je bil globoko ginjen in se je takoj spomnil, da mu je bil pokojni kralj Juri, dasi evangelijske vere, napravil nekoč v Rimu obisk. Papež pravi, da je bil kralj Juri jako odkritosrčen človek. Omoja tudi, da se še v spominjati, kako ga je pri tistem obisku grški kralj prosil, naj mu da kaj za spomin. Po kratkem

pomisleku mu je dal Sveti Oče vozni listek, katerega si je bil kupil iz Benetk v Rim, ko je odhajal na konklave k volitvi papeža in se ni potem vrnil v Benetke.

(Poročnik ustrelil kmeta.) Posestnik Valentin Cerar iz Krašnje se je pred praznikom sv. Jožefa mudil v Ljubljani. Pri „Gospodarski zvezi“ je naložil na voz gnojila in se nato odpeljal proti domu. Pri Lukovici je pridiral za vozom z avtomobilom poročnik Prager. Avtomobil je zadel v zadnji del voza, vendar je vozil naprej brez posebne nezgode. Ko pa je bil že 40 korakov naprej, se je poročnik obrnil nazaj in streljal na kmetov voz. Kroglica je zadela Cerarja v sence, da je kmalu nato umrl. Pričakuje se, da se bo uvedla stroga preiskava.

(Gremij trgovcev v Ljubljani.) Na podlagi § 4. vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, št. 210, mora vsak izdelovalec penečih vin in pelinkovca ali temu enakih pijač naznaniti pristojni oblasti, to je mestnemu magistratu, množino napravljene pijače ter kraj, kjer misli isto hraniti ali prodajati, kakor tudi vsako tozadevno izpremembo glede opustitve, prenosa itd. Ker nekateri ljubljanski trgovci vedoma ali nevede to opuščajo, se pozivljajo, da se sproti in točno temu pozivu odzovejo ter da se posebno glede naprave, prodaje in označbe pelinkovca ali vermuta ravna stroktno po ministrski naredbi z dne 13. maja 1910, št. 16.739. Pripomni se, da so od takih naznanil izvzeti ali oproščeni vsi prekupčevalci, bodisi da naročajo take pijače pri domačih ali pri tujih tvrdkah. Kot pelinkovec ali vermut se smejo glasom navedene ministrske naredbe prodajati le iz naravnega vina in dovoljenih zelišč izgotovljene pijače, dočim se morajo druge slične pijače, ki so bile napravljene še z dodatkom alkohola in sladkorja, prodajati pod sestavi primernim imenom, namreč kot vermutliker, vermut-grenčica, vermut-žganje, želodčna grenčica itd. (Wermutlikör, Wermutbitter, Wermutbranntwein etc.) ter morajo vsebovati, ako sò z vinom zmešane, vsaj 22 volumnih odstotkov alkohola, inace se smatrajo kot vinu podobne pijače ter se zaplenijo po paragrafu 8. b) vinskega zakona.

Razne stvari po svetu.

(Nemški cesar in Tisza.) Cesar Viljem je priredil pred par dnevi v Elizabetini dvorani na čast poslanikom dine, kateremu je prisostvoval tudi avstro-ogrski poslanik grof Szögyeny-Marich. Udeleženci pripovedujejo zdaj sledečo anekdoto: Admiral pl. Tirpitz je prišel k privatni avdijenci cesarjevi. Cesar mu je rekel, da je potrebna prav majhna flotila podmorskih čolnov novega tipa. Obenem pa bi morali graditi nove dreadnoughte. Admiral je omenil velike težkoče pri parlamentarni razpravi in nasprotovanje liberalcev in socialnih demokratov. Nato je cesar zamahnil z roko ter odgovoril kar najbolj odločno: „Pa kaj, to se napravi à la Tisza!“

(Demonstracije angleških sufragetk.) Sufragetke so 14. t. m. v Londonu na Bondstreetu pobile dvojice izložnih oken nekemu zlatarju in tri okna nekakega velikega skladišča na Holbornu. Demonstrantkinje so zaprle.

(N vice iz Amerike.) Pod ledom reke je dne 16. februarja utonil blizu Collingsburga, Pa., Josip Zelinger iz Dovč na Dolenjskem, star 25 let. Ponesrečeni zapušča vdovo, dva otročiča, v domovini pa starše, brate in sestre. — Ubilo je v Tercio, Colo., 32letnega Fr. Dušo iz Trebnjega. — Alkohol morilec. V Clevelandu je Rudolf Erbežnik v silobranu ustrelil svojega prijatelja 23let-

nega Alojzija Nučiča iz Velikih Lipljenj pri Škocijanu. Opiti Nučič je razgrajal med sostanovalci ter z odprtim nožem grozil Erbežniku. — V rovu je zasulo 35letnega Jakoba Benčino, doma iz ribniškega okraja.

(Strašni viharji v Ameriki.) V američanskih državah Omaha, Nebraska in Indiana je divjal strašen vihar, ki je napravil ogromno škodo. Veliko ljudi je izgubilo življenje. Mesto Omaha je bilo popolnoma od ostalega sveta odrezano. Vihar je pričel ponoči od sobote na nedeljo divjati in je bil tako močan, da je več hiš podrl. Ljudje so bežali na cesto, kjer jih je padajoča opeka veliko pobila. Podrlo se je telefonsko poslopje; 20 telefonistinj je bilo ubitih. V Omahi cenijo škodo na pet milijonov kron. Najmanj 200 ljudi je v Omahi bilo ubitih. V Amahasu so porušena poslopja štiri-desetih cest. V središču mesta je vihar odnesel 150 hiš, 250 jih je pa deloma porušil, med njimi tudi kinogledališče, kjer je bilo 30 oseb ubitih. Vihar je uničil tudi 15 cerkva in 8 šol. Na več krajih je izbruhnil požar. Ker so ulice polne razvalin, so zelo težko gasili; a ker je pričelo deževati, požar večje škode ni napravil. Dne 23. t. m. je divjal vihar po dolini Missourij, ki je napravil v Illinoisu, Missouriju, Kansasu in Montani ogromno škodo. Okoli polnoči je divjal vihar v Chicagi, kjer je izbruhnilo več požarov in je bilo 100 oseb ranjenih. Zvezo so še večinoma prekinjene.

(Ciklon v Južni Ameriki. Več oseb mrtvih.) V Buenos Airesu je divjal 14. t. m. strašen ciklon. Mrtvih je več oseb, škoda je znatna.

(Grozen zločin pariških apašev.) Pretekli teden so izvršili pariški apaši pri belem dnevu grozen zločin. Okrog tretje ure popoldne sta bila dva stražnika v skoraj najživahnejšem mestnem delu, v predmestju Saint-Denis, od apašev ustreljena. Dva apaša, ki sta pijana iz neke gostilne stopila na cesto, sta brez vsakega vzroka napadla dva pašanta, ki sta mirno šla svojo pot. Ko sta na njun krik prihitela dva stražnika na pomoč, sta pustila svojo žrtev ter se spravila nad stražnika, na katera sta roparja večkrat ustrelila. Eden stražnikov je bil zadet na prsni, drugi pa v trebušno duplino. Obadva sta smrtnonevarno ranjena. Občinstvo je nato apaša s palicami in dežniki do krvavega preteptalo, na kar se je stražnikom posrečilo apaša aretirati.

Kmetijstvo in gospodarstvo.

Ribarstvo.

Znano je, da ima kranjska dežela od ribarstva le malo koristi, akoravno je v deželi mnogo rek in potokov, katere bi se lahko v najizdatnejši meri izkoriščalo v svrhu ribje goje. Ribarski okrožni odbor se je že nekaj let trudil, da bi v deželi povzdignil ribarstvo, a primanjkovalo mu je vedno denarnih sredstev, da bi udeležil ta svoj načrt, in radi pomanjkanja sredstev ni mogel dosedaj mnogo storiti v povzdigo kranjskega ribarstva. Pred kratkim pa je okrožni odbor nameraval zgraditi večjo napravo za ribjo gojo v Podlipi pri Vrhniki, ki bi stala okoli 45.000 K, in se v dosego tega namena obrnil na državo in deželo. Državna uprava je obljubila, da prispeva polovico teh proračunjenih stroškov v slučaju, da se dežela odloči dati drugo polovico. Ker pa dežela spričo finančnega položaja te visoke vsote ni mogla dovoliti, je postal ta načrt brezpomemben. Ker so se pa

vsled regulacije Ljubljane tudi vodne razmere predrugačile, je ribarski okrožni odbor svoj prvotni načrt izpremenil in sklenil, da zgradi napravo v Želimljah pri Turjaku. Ta naprava se je že začela graditi in bo tudi z veliko manjšimi stroški združena.

Zlasti mnogo zaslug za ribarstvo in njega povzdigo si je stekel župnik Kleindienst v Begunjah, ki je v tej panogi gospodarstva izvrsten strokovnjak in se osebno že veliko let peča z veliko marljivostjo z ribarstvom. Nakupil si je v svojem okraju mnogo voda in hoče sedaj s pomočjo države in dežele zgraditi veliko ribarstveno napravo. Deželni odbor kranjski mu je že dal 2000 K podpore.

Župnik Kleindienst pa bo povrnil to podporo s tem, da bo oddajal deželnemu odboru male ribicepostrvi, ki jih bode porazdelil ribarskim posestnikom in zakupnikom. Takih malih postrvi dobi deželni odbor v kratkem 80.000 komadov. Deželni odbor jih bo posameznikom oddajal 1000 po 8 kron.

Kdor si želi takih ribic, naj napravi nemudoma prošnjo na deželni odbor, v kateri mora navesti, v katero vodo hoče to ribjo zalego djati, in ali je sam lastnik vode ali jo ima v zakupu.

Če pomislimo, da plačujejo sedaj za kilogram postrvi po 9 kron, potem je razvidno, da si bo vsakdo s tem ustvaril nov vir dohodkov. Pa tudi za tujski promet je zelo važno, da povišamo ribovitost naših voda. Zato je treba z največjim veseljem pozdravljati te prve korake, ki jih je storila dežela v zvezi z župnikom Kleindienstom in z okrožnim odborom.

Nekateri angleški in ogrski kmetje ne sušijo sena za domačo potrebo, kakor pri nas. Travo spravijo še mokro, takoj ko jo pokose, zložijo jo na voz, pa z njo pod sušo, kjer jo še dobro pokrijejo z različnimi plahdami, da ne more zrak notri. Pozimi krmiijo potem s to travo, ki je baje sveža, kakor da bi jo ta čas pokosili. Tudi odpadke od koruze, repe in pese spravljajo na ta način. Poskusiti ne velja dosti, pa bi kakšen gospodar lahko tvegala kakšen cent trave za tak poizkus, ki bi, če se obnese, prihranil kmetu mnogo dela.

Kdor hoče imeti dobra in lepa jabolka, naj jablani večkrat pognoji z gnojnico, ampak ne preblizu debla. Precej daleč, kolikor je pač krona velika, naj izkoplje luknje in večkrat zalije z gnojnico. Luknje je treba vselej zopet pokriti. Tudi Tomaževa žlindra, apno in kajnit so dobra gnojila za jabolane.

Kdor misli zidati hišo, naj dobro preudari, kam jo bo postavil. Tla ne smejo biti močvirna in podajna; bolje je zidati malo v bregu, kakor doli v dolini. Za zidanje je treba rabiti dober material, da bo stavba trpežna. Hišo obrni tako, da bodo gledala okna proti jugu ali jugovzhodu; pazi tudi na veter in burjo, da se ti ne bo zaganjala pozimi naravnost v vežo. Jamo za gnoj izkopaj za hišo, da ti ne bo smrad nadležen in da ti gnojnica ne more kvariti vode iz studenca ali vodnjaka. Pobriganj se za klet, hiša bo bolj topla in suha, tudi je težavno brez kleti.

V najnovejši dobi ne konzervirajo jaje nič več z apnom, ker dobijo po apnu neprijeten duh. Jajca se konzervirajo tako, da zabranimo vzduhu vsak pristop do jajca. Kmečke gospodinje si pomagajo za nekaj časa s tem, da položijo jajca v pleve, v pesek itd. Najboljše je, če postopaš z njimi tako: popolnoma sveža in cela jajca čisto omij in s čisto ruto obriši. Potem jih zloži v velik lonec ter zalij

z raztopino vodenega stekla. Raztopina vodenega stekla se pripravi tako, da na en liter vodenega stekla primemo deset litrov čiste vode. Ta množina zadostuje za 120 jajc. Kadar katero priplava na vrh, se mora takoj odstraniti in porabiti. Posodo z jajci je treba hraniti na mrzlem.

(Pralna voda kot gnojilo za sadna drevesa.) Znano je, da se uporabljajo saje, lesni pepel in smeti za gnojenje; manj znano pa, da se tudi pralna voda, ki se pridobi pri pranju, lahko v to svrhu uporablja. Pralna voda vsebuje mastne in solnate snovi od porabljenega mila, te snovi pa prihajajo tudi po sodi, ki se je porabila pri pranju, v vodo. In ravno te snovi dajejo drevesom hrano. Izven tega pa koristi pralna voda sadnim drevesom tudi v tem, da uniči marsikatero gomazen v zemlji in na koreninah. Pralno vodo se lahko ob vsakem letnem času v to svrhu porabi.

(Tečaj za zgradbo vzornih hlevov in kapnic) se je zaključil 22. t. m. Udeleževalo se ga je 21 zidarjev iz različnih krajev dežele. Poučevalo se je o skrbi za zdravje živine in o načinu, kako se najceneje in najprimerneje grade hlevi, vodnjaki in kapnice. Tečaj je zaključil s primernim nagovorom deželni odbornik doktor Lampe.

Naročajte „Domačina“.

P. n. slavnemu občinstvu, cenjenim kmetovalcem, malim obrtnikom, gostilničarjem in gostilničarkam dajemo na znanje, da bomo vsakemu pošiljali naš list „Domačin“ **nekaj časa brezplačno**, da se vsak lahko prepriča, da nam ni, kakor smo v uvodniku prve številke „Domačina“ označili, naloga, se s to ali ono stranko prepirati, marveč da hočemo biti nadstrankarski in vedno le imeti v mislih dobrobit kmečkega stanu in vseh malih obrtnikov in zastopati brezobzirno njih koristi ne oziraje se na njihovo mišljenje.

Prosimo pa istočasno tudi p. n. slavno občinstvo na deželi, da se že sedaj naroča na „Domačina“. Naročnina znaša po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K.

Vposlana naročnina se bo štela od dne, ko ne bomo več brezplačno pošiljali „Domačina“.